

Toulky

přepyšskou minulostí

XVII.

Od rychtářů ke starostce – část 2.

Toulky přepyšskou minulostí

V minulé části Toulky jsme se od rychtářů v šestnáctém století, putováním přes zápisy našich kronik, dostali až k mírovým dnům na konci 2. světové války. Ve výčtu představitelů obce zbývá období, jehož pamětníci žijí dosud mezi námi. Také tato doba je plná dramatických společenských změn, lidského hledání, výher i ztrát, plná nejrůznějších lidských osudů a událostí. Zmíním se o nich v kronikářské zkratce, s vědomím, že jejich popis byl zabarven dobovou atmosférou i názorovou orientací svých tvůrců. Historické soudy ponechám strážlivému nadhledu budoucích.

Od předsedů MNV ke starostům našich dnů

Rok 1945 – V sobotu 5. května se rozšířila zpráva o povstání v Praze. V bytě řídicího učitele se sešel Revoluční národní výbor, který se ujal řízení obce a vydal provolání k občanům. Po mnoha letech zavlály na domech opět státní vlajky. Složení Revolučního národního výboru bylo následující: **Jaroslav Kříž** – předseda, Jan Koutník, Václav Řehák, Josef Junek (byl ještě v koncentráku), Jaroslav Sejkora, František Forejtek, Otakar Brutar, František Krušina, Alois Otčenášek, čp. 16 (dnes Lukešovi), Josef Voltr, čp. 68 (dnes Vlasta Voltrová), Václav Vaněk. Když se 19. května vrátil z Buchenwaldu **Josef Junek**, stal se prvním předsedou Místního národního výboru (dále MNV). Zde musím poznamenat, že v kronice se podle různých pamětníků údaje různí a za první předsedy Akčního národního výboru jsou například označováni **Josef Pšeničný** a také **Jaroslav Škvrna**. Prostě, každá revoluční doba je trochu chaotická.

V listopadu byla provedena výměna peněz. Staré byly vyměněny na vázaný vklad a každý občan dostal 500 Kč v hotovosti.

Rok 1946 – Dne 26. května byly provedeny volby do MNV dle poměrného zastoupení s výsledky: Lidová strana – 207 hlasů; Sociální demokraté – 137 hlasů; Komunisté – 134 hlasů; Národní socialisté – 42 hlasů. Předsedou MNV byl zvolen

mlynář Jan Rejzek, za Lidovou stranu. Na zdejší školu přišel z Trnova učitel František Linhart, který byl za protektorátu, jako bývalý legionář v Rusku předčasně pensionován. Farářem v Přepychách se v roce 1947 stává bývalý kaplan Dr. František Mandys. Žactvo školy se ve velkém počtu připravuje na XI. Všesokolský slet. Celou zemi i Přepychy sužuje nebývalé vedro a sucho, což se projeví v mizivé úrodě, nedostatku vody a základních potravin.

Rok 1948 – Krátce po změně režimu v únoru 1948 je 2. dubna odvolán okresním výborem předseda MNV Jan Rejzek a na jeho místo obnoveným výborem je zvolen **Alois Otčenášek**. Koncem června se v Praze koná XI. Všesokolský slet, kterého se z Přepych zúčastnilo, jako cvičenci, 24 žáků školy. Škola je dvoutrídni a má v této době 74 žáků. Do prvního ročníku

Poválečné sportování – Václav Horák, Jan Macháček, Václav Pražák

Originály tzv. „hladové koruny“ ze Svobodné Evropy z pozůstalosti Jana Pavlíka, čp. 19

nastupují v září 1948 Josef Duben čp. 50, Zdena Hodovalová čp. 138 (nyní Škodová, Náchod), Jan Čtvrtečka čp. 42, Václav Hroch čp. 183, Miluška Kárníková (nyní Grohová, Opočno).

Byly zahájeny přípravné práce na projektu Dřížeňského vodovodu. Náklady na jeho stavbu byly předběžně vyčísleny na 9.750.000 Kč. Předsedou vodovodního družstva se stal Antonín Macháček čp. 106.

Rok 1949 – Alois Otčenášek rezignuje a **předsedou MNV se stává Jan Radoch** čp. 188 (dnes Růžičkovi). V období jeho šestileté funkce se realizuje stavba vodovodu, který koncem roku 1951 u kovárny Brandejsových čp. 72 končí stojanem, a stavba je na čas přerušena. V obci také, zatím bez úspěchu, sílí tlak na založení JZD. Náročnou událostí i pro vedení obce je měnová reforma v dubnu 1953. V Přepychách a Záhornici je vyměněno celkem 2,5 milionu Kč. Osobně si pamatují, že jsem měl „v prasátku“ našetřeno asi 850 korun a matka mi za to přinesla 17 Kč. Bylo mnoho nářků a nespokojenosti, ale nakonec si lidé zvykli. Doufejme, že při výměně koruny za eura, budeme spokojenější. Na jednání rady dne 26. 11. 1953 bylo schváleno vybudování nového hřiště za Dvorským rybníkem, na které obec uvolnila 15. tisíc Kč.

Úmrtím J. V. Stalina a K. Gottwalda v březnu 1953 i měnovou reformou roste nejistota i napětí ve veřejnosti. Na vývoj v ČSR reaguje v této

době velmi intenzivně i mediální působení v západní Evropě, především Svobodné Evropy. Vedle rozhlasového vysílání jsou používány i další metody, které se dotýkají i naší obce. Na okraji Obory se trhá výškový balon a vítr roznáší propagační materiály do širokého okolí směrem do luk k Čánci. Pamatují, že jsme jako „čtvrtáci a páťáci“ přivítali, místo vyučování, sběr letáků a v úhledné rojnici postupovali od Dvorského rybníku dolů k remízce. Ještě dlouho potom, používaly hospodyňky v Junkovicích zbytky balonu místo celofánu k zavařování okurek a jiných pochutin.

Rok 1954 – Po obecních volbách 19. 3. 1954 se **předsedou MNV stává Antonín Macháček**. Za jeho vedení se rozhodlo pokračovat ve

výstavbě vodovodu od kovárny na spodní konec vesnice. Obecní rybníky byly dány do pronájmu pekaři Václavu Jelenovi čp. 171, s podmínkou jejich údržby. V roce 1955 jsme s ostatními „pátáky“ (Štěch, Andrš, Otčenášek, Tláškal, Hašková, Koutník, Bajeroval, Geletová, Řízková) a učitelem Řehákem vysadili u křížku na kopci k Záhornici 42 stromků třešní. Ještě dlouho potom jsme sem chodili sledovat, jak nám stromky rostou. Podle vládního nařízení byl dne 5. září 1956 převzat hřbitov od farnosti do správy MNV. V závěru roku probíhala intenzivní agitace mezi zemědělci k založení JZD. Obec patřila mezi poslední v okrese, kde družstvo založeno nebylo. Postavena byla odbočka vodovodu

Místní „frajeri“ těch dob – Vladimír Brandejš, Jan Otčenášek, Václav Čtvrtečka, Václav Marek, Vít Rohlena, vpředu Jan Čtvrtečka

od Stoleté ke škole podél silnice k Bolehošti, kde dřížeňská voda dosud nebyla.

Rok 1957 – V květnu probíhaly celostátní volby do místních samospráv. U nás bylo zapsáno 456 voličů a účast ve volbách byla 98,9 % (5 voličů se nezúčastnilo). **Předsedou MNV byl zvolen Jan Radoch** a jako uvolněný tajemník pokračoval Miroslav Otčenášek čp. 16 (dnes Lukešovi).

Významnou událostí, která zásadním způsobem ovlivnila v dalším období život obce, bylo založení Jednotného zemědělského družstva, ke kterému došlo na ustavující schůzi 25. července 1957. Předsedou byl zvolen Jaroslav Bureš (Dvůr) a do předsednictva jako zootechnik Josef Petera čp. 20, jako agronom Josef Jelen čp. 113, účetní Vít Rohlena čp. 23, skladník Josef Marek čp. 51 a dále Václav Hofman čp. 2, Josef Charvát čp. 59, Květa Zilvarová čp. 170, Růžena Otčenášková čp. 134, Josef Chudý čp. 124, Antonín Macháček čp. 106, Jan Vaněček čp. 47 a František Andrš čp. 139. V září byly všechny obecní polnosti předány do hospodaření JZD. V dalším roce se do JZD přihlásili další zemědělci – Josef Kašpar a Václav Červinka čp. 91, Josef Vostřez čp. 80, Josef Ježek čp. 29 a Josef Duben čp. 50.

Pro dnešní mládež bude asi těžko pochopitelné, že se tehdejší MNV zabývalo schvalováním umístění vycházejících žáků do škol a učilišť. Tak bylo například v únoru 1958 schváleno následující zařazení: Jiří Otčenášek a Václav Štěch – zemědělská škola v Kostelci n. O.; Jan Tláškal a Lída Řízková – zemědělská učňovská škola v Černíkovcích; Vladimír Zdeněk – vojenská škola v Bratislavě; Marie Bajeroval a Jaroslava Hašková – Stuha, n. p. Dobruška.

Pokračoval i kulturní život obce. Staročeské kácení máje, divadelní hry místních ochotníků „Kutnohorští havíři“, „Representantka“, „Úsměvy a kordy“, „Zkrocení zlé ženy“, oslava 50. let hudby místní Osvětové jednoty, pravidelné promítání místního kina, vyhlášené plesy hasičů a Sokola, přednášky a besedy („Selské bouře na Hradecku“, „Správná výživa dětí“...). Dne 5. září 1959 byl uspořádán koncert orchestru Ústřední hudby armády se šedesáti účinkujícími pod vedením místního rodáka Karla Pšeničného.

Tradiční byla oslava MDŽ a všech významných svátků.

Zápis na zadní straně staré (zašlé) fotografie z roku 1958 – „první rok společného hospodaření JZD – sklizeň řepky olejné – sečeno vazačem – něco do kapliček a pak mláceno kombajnem – porost byl zaset na pozemku k Nové Vsi na Markově a Macháčkově – tam také byla rozorána první cesta a mez...“

První družstevníci – Karel Burket, František Otčenášek, Václav Hofman, František Štěpán, pí. Hofmanová, „kapitán“ Řízek, Josef Charvát, Antonín Macháček, sedící Jan Macháček, předseda Jaroslav Bureš, Jan Otčenášek

Hádejte s námi – Kdo jsou ti Kutnohorští havíři??? (Zeptejte se pamětníků, ale dnes žijí z těchto divadelníků jen asi 2)

Výlet žáků naší školy do Moravského krasu v roce 1967.

Rok 1960 – Z obecních voleb dne 12. června vyšel vítězně jako **předseda MNV příslušník SNB Josef Zilvar** čp. 44 (dnes Hana Zilvarová). Nejbližším úkolem po volbách bylo zajistit fungování nového správního uspořádání. Dnem 1. července 1960 byl zrušen okres Dobruška a obec přešla pod Okresní národní výbor Rychnov nad Kněžnou.

JZD dokončilo svoz dobytka do upravené stáje v „Lidušce“, daří se i polní práce, ale jednotka je stále nízká, s hodnotou 17 Kč (starší možná vysvětlí mládeži, kolik práce 1 jednotka představovala). Pamatuji si, že matka v té době přinášela domů měsíční výplatu kolem 370 Kč.

Vzrušení zažili myslivci, když se po mnoha letech objevili v honitbě divočáci. Lov ale úspěšný nebyl. Tělocvičná jednota Sokol a Zdena Uhlířová dostaly vyznamenání za vzorný nácvik na II. Spartakiádu.

Velmi živě se v obci diskutuje o mezinárodních událostech. Probírá se první let Gagarina do vesmí-

ru, události na Kubě a v Německu, neklid vyvolalo povolání většího počtu záložníků z Přepych na vojenskou cvičení, nebo částečné prodloužení vojenské služby.

Rok 1962 - Nákladem 114 tisíc Kč byla v lednu dokončena oprava kulturního domu „Na sále“, kde se jako první po delší rekonstrukci, uskutečnil ples Sokola. Nově ustanovený Zahrádkářský svaz zde na podzim uspořádal úspěšnou výstavu ovoce a zeleniny, kterou shlédlo 586 návštěvníků. V listopadu byla ustavující schůze Mysliveckého sdružení, na kterém byl zvolen předsedou Jaroslav Čuda čp. 187. Dnešním jejich kolegům bude znít asi jako pohádka, že na prvním společném honu bylo zastřeleno 232 zajíců!

Rok 1964 – Po volbách přebírá funkci **předsedy MNV Josef Pšeničný** čp. 122 (nyní Křivkovi). V „Junkovicích“ je zřízena zahrádkářská kolonie o rozloze cca 0,5ha. V této čtvrti byla provedena kanalizace. Upraveno koupaliště u Obecníku a pokáceny smuteční vrby, které ho znečišťovaly. Rybník byl upraven

pro rekreační účely, vzniklo nové koupaliště i s oddělenou částí pro malé neplavce. Ke zlepšení vzhledu bylo vysazeno podél silnice v obci 250 sazenic růží a u kostela dalších 500. Na výsadbě se podíleli hlavně Josef Pšeničný a Karel Škvřna. Byly vydlážděny chodníky v obci a nové zbudovány v „Junkovicích“. Většina těchto prací byla konána v rámci akce Z. V celé obci byl firmou Eram z Hradce Králové rekonstruován místní rozhlas, na hasičské zbrojnici umístěna poplachová siréna a stejnou firmou provedeno nové výbojkové veřejné osvětlení.

V roce 1966 odešel do důchodu dlouholetý učitel a ředitel školy Václav Řehák. Na jeho místo nastoupila Anežka Peterová. Ve škole je 60 žáků. Zaslouhou fasádníka Františka Štěpána dostává škola nový vnější kabát a probíhají zde i další vnitřní úpravy, jsou vymalovány třídy a chodby, natřena všechna okna a dveře. V celém státě se zavádí každá druhá sobota volná a stejným způsobem to řeší i škola. Samozřejmě s kladným ohlasem

Zájezd členů a členek JZD na Hlubokou v roce 1967

Události **roku 1968** se i v Přepychách promítají podobně jako v celé republice (různá očekávání, obavy, petice, dopisy, živé diskuse, odpor ke vstupu vojsk, plakáty, nápisy apod.) ale, jak se konstatuje v kronice, k žádným mimořádným událostem nedošlo. **V roce 1970** se také přestěhoval MNV z fary do upravených prostorů v bývalé Kampeličce č. 5. Zde sídlí do dnešních dnů.

„Blbá nálada“ po roce 68/69 se v duchu hesla „Chléb a hry“ prokónávala různými zábavnými akcemi, z nichž mimořádně úspěšná byla „Jízda přes lávku“ na rybníku Obecník **v roce 1970**. Zájem podpořilo „klamavé“ oznámení, že budou přítomni bratři Pospíšilové, jejichž popularita (jako jedenáctinásobných mistrů světa v kolové) by se v té době dala dnes přirovnat snad k Jardovi Jágrovi. Bratři Pospíšilové se sice zúčastnili, ale jeden byl z Přepych a jeho bratr z Bolehoště. Vtipná akce přilákala do Přepych asi 2 tisíce spokojených návštěvníků. Vrcholem byla jízda (a koupání) předsedy MNV Josefa Pšeničného přes lávku na „stroji Pionýr“. Komickou jízdu doprová-

zela živá hudba, dobré občerstvení a večer končil taneční zábavou v hostinci Na sále.

V podobném duchu zábav pokračovala dne 31. července 1971 „Velká Dřízenská noc“, připravená oddílem kopané Sokola, ve spolupráci s dalšími organizacemi v obci. Prodalo se 1105 vstupenek a složitá příprava se organizátorům vyplatila.

Rok 1972 – Listopadových voleb se zúčastnilo 478 voličů (99,8 %) a **předsedou MNV byl zvolen Václav Urban** čp. 158 (dnes Jana a Miloš Zilvarovi), pro kterého odevzdalo svůj hlas 476 voličů. Počet poslanců MNV byl rozšířen na 19 členů. Kronikář Ota Brutar pořídil některé zajímavé statistiky té doby: v obci je 638 obyvatel, z toho 180 důchodců s průměrným důchodem 677 Kč; trvale obsazených je 175 domů a je zde 54 aut; za posledních 8 let vydalo MNV 227 různých stavebních povolení; MNV spravuje majetek v hodnotě 4 mil Kčs; služby provozují 2 hostince, holičství a kadeřnictví, čištění a mandlování prádla, opravu obuvi, prodej textilu a průmyslového zboží, prodej masa, samoobsluhu (U Otčenáškových), výkup ovoce a zeleniny. Předsedou JZD se v tomto roce stává (po Vítu Rohlenovi – byl od roku 1962) Ing. Jan Hovad. Na zasedání MNV bylo konstatováno, že dochází k odchodu mladých lidí z obce. Za poslední 2 roky se počet obyvatel snížil o 44 lidí, přibývá důchodců a „víkendových“ majitelů domů. Pro mladé nejsou k dispozici byty a občanská vybavenost pokulhává. Velkou investicí tohoto

volebního období bylo zatrubení potoka v úseku Obecník – Dvorský rybník v délce 543 m, kde bylo odpracováno 4075 brigádnických hodin. Zavedlo se teplovzdušné vytápění kulturního sálu (cca 58. tisíc) a zřízena autobusová čekárna (60. tisíc). Zahajují se přípravy na výstavbu nové Mateřské školy. V Domcích je nákladem 314 tisíc vybudována asfaltová komunikace. Zajímavé je srovnání zvěře v honitbě. V roce 1974 bylo odstřeleno při honech 125 bažantů a 106 zajíců, dalších 193 zajíců bylo odchyceno a odesláno na vývoz.

Rok 1976 – Poslanci MNV, zvolení na listopadových volbách mají dlouho nevídaný nízký věkový průměr – 35 roků. Nejmladším poslancem je Jaroslav Jelen čp. 53 (23 roků). **Předsedou MNV** je zvolen **Josef Kadlec** čp. 77. Asi největším počinem tohoto období byla výstavba Mateřské školy, slavnostně otevřená v lednu 1979. Pro mladé rodiče znamenalo tato moderní zařízení významnou pomoc. První ředitelkou byla ustanovena Helena Balažovičová a zůstala zde až do důchodu v roce 2000.

Rok 1980 – Na jeden rok se **předsedou MNV** stává **Jaroslav Čuda** čp. 187 (dnes Naďa Brandejsová). V listopadu je provedeno celorepublikové sčítání lidu. Pro porovnání životní úrovně uvádím několik dat ze statistiky.

Pokračovala i výstavba nových rodinných domů, zejména na stavebních parcelách v „Junkovicích“. Na obrázku je jako příklad uvedeno zahájení stavby čp. 197 rodiny Seidelovy.

Rok 1981 – Z podzimních voleb vzešlo nové vedení obce. **Předsedou MNV** je zvolen **František Landa**, členy Rady obce se stávají tajemník Antonín Macháček (čp. 106), komise vnitřního pořádku Josef Duben (čp. 50), komise pro

SK Přepychy 1977 – „Družstevní liga“

Zleva stojící Petr Uher, Jarda Rejchrt, Václav Macháček, Josef Bureš, Bohouš Hroch, Josef Vostřez zleva dřepící Franta Cihlář, Jirka Ivaniec, Josef Arnošt, Jaroslav Brandejs, Karel Antes, Josef Hajdík

Domy, byty, obyvatelé		Vybavení domácností		
Položka	Počet	Položka	Počet	
Počet obyvatel	569	Koupelna	135	
Počet domů	číslo popisných	Vodovod	179	
	obyvatelských	Etážové (ústřední) topení	71	
Stáří obyvatelských domů	do r. 1899	Chladnička	161	
	do r. 1919	Pražka	automatická	47
	do r. 1945		ostatní	113
	do r. 1960	Televizor	barevný	26
	do r. 1970		černobílý	133
	do r. 1975	Motocykl	52	
do r. 1980	Osobní auto	92		

Statistika - životní úroveň 1980

Výstavba rodinných domů v Junkovicích.

mládež Jan Čtvrtečka (čp. 160), komise školská a kulturní Ludmila Otčenášková (čp. 102), komise stavební Jaroslav Vaněk (čp. 70), komise finanční a obchodní Ing. Josef Petera (čp. 192), komise sociální a SPOZ Jana Čtvrtečková (čp. 42), člen rady Ing. Jan Hovad (čp. 40).

JZD hospodaří v té době na 1853 hektarech a má 423 členů (z toho je 190 důchodců, z nichž 63 ještě pracuje). Výnos obilovin, 36,4 q/ha, se i mně, jako zemědělskému laikovi, zdá s dnešní úrodou velmi malý. Na druhou stranu se velmi intenzivně rozbíhá přidružená výroba. Do celé republiky se z Přepych distribují pařeništní okna, vyrábí se i palety a bedny pro Elitex Týniště nad Orlicí. Na pile je zpracováno 1 121 plnometrů dřeva.

Největší investiční akcí ve volebním období Františka Landy bylo zahájení výstavby nové prodejny v roce 1984.

Bylo vymezeno staveniště a vykopány základy. Plánovaný náklad na stavbu je 1.147 tisíc Kčs, do konce roku je prostavěno 472 tisíc Kčs.

Do rozšíření bydlení mladých lidí se v těchto letech zapojuje i JZD v Přepychách výstavbou bytoven v dolní části obce u rozcestí do Mokrého a bytovky pod hospodou, kam se v roce 1984 stěhují první nájemníci (Míra Otčenášek, Prátovi a další).

Rok 1985 – Do čela obce je **starostou** zvolen **Karel Cigánek**. Jako kronikář obce skončil Ota Brutar a jeho funkci přebírá Jan Otčenášek. V rámci bilancování posledních 10 let se v kronice konstatuje, že bylo v obci vytvořeno dílo v hodnotě 2,777 mil. Kčs a na dobrovolných akcích odpracováno 49 309 brigádnických hodin. Rozsáhlé jsou i investice JZD v Přepychách které postavilo výkrmnu býků pro 504 ks a zahájilo výstavbu posklizňové linky, vše v hodnotě 7,103 mil. Kčs.

Stavební ruch na nové prodejně.

V tomto roce vrcholí přípravy na Celostátní spartakiádu, které se na pražském Strahově účastní 6 našich mužů (Jan Macháček st., Jan Macháček ml., Vinca Karlíček, Jaroslav Čuda ml., Standa Tošovský, Josef Jelen – Lávecký).

Zaplňený Strahovský stadion, svědek spartakiády a Vsesokolských sletů.

Konec války před čtyřiceti lety byl vzpomenut lampionovým průvodem a pietní akcí u Pomníku padlých, kde byl zasazen strom „Přátelství“. K jeho kořenům byla uložena schránka s dobovými dokumenty, penězi a fotografiemi.

Velký prostor je v kronice věnován problémům v hospodaření JZD, které vyústily i změnami ve vedení.

V roce 1986 byl do čela JZD zvolen Ing. Josef Špatenka, vedoucím rostlinné výroby František Zajíc a živočišné výroby Ing. Josef Vostřez. Protože kronikář doslovně píše: „... pro zajímavost a pro generace příští chci uvést některé údaje...“, předkládám je v následující tabulce i já, generaci současné.

Ve druhé polovině osmdesátých let narůstá v celé společnosti nespokojenost a napětí. Objevují se nová ekologická témata, témata lidských práv i svobod, mění se i vztahy lidí, porovnává se život u nás a ve vyspělých západních zemích. Místo adekvátních řešení zůstává kurz vedení státu stejný. I v zápisech kronikáře nacházíme negativní signály odrazu celospolečenské atmosféry v životě naší obce. Čteme zde následující postřehy: „...je mnohé, co je u nás pro dobré soužití třeba vykonat. Narůstají ekologické problémy, o kterých jsme dříve nehovořili, ubývá lovné zvěře, zmizely ale je ovocných stromů kolem polních cest... Přibývá nových civilizačních nemocí z nedostatku pohybu, nečistého ovzduší, ale i vysokého obsahu chemie ve všech potravinách. Je sice dost potravin, lidé se pěkně oblékají, stavíme nové domy... ale vesnice,

a Koalice Občanského fóra, Československé strany lidové a Strany zelených. V 15 členném zastupitelstvu získala Koalice 12 míst a **starostou byl zvolen Václav Vaněk**, čp. 13. Pokračovaly některé investiční akce, nákladem 96.882 Kč byla opravena lesní cesta od Škaldových ke kapličky, TJ Sokol zakoupil nový autobus a postavil pro něho na hřišti přístřešek a po mnoha jednáních se zahájila výstavba tenisového hřiště u pomníku Cyrila a Metoděje. V roce 1991 byly provedeny úpravy i ve škole, bývalý byt byl změněn na jídelnu a vznikl i nový prostor pro družinu. Jako nová učitelka nastupuje v říjnu Jana Rejzková. Smutnou událostí, dotýkající se celé školy, žáků, učitelů, občanů a nejvíce rodičů, je tragická smrt Petra Suchánka, při dopravní nehodě u autobusové zastávky.

Společenské změny se začínají promítat i do vlastnických vztahů. Vlastníci zemědělské půdy požadují zrušení užívacího práva JZD. K 31. 12. 1991 jde celkem okolo 55 ha z výměry celého JZD a mezi prvními žadateli jsou z Přepych Jaroslav Kárník, Josef Kubíček, Josef Jelen a Jaromír Zilvar. Prodejnu potravin „Jednota“ převzal do pronájmu Bohouš Hroch, čp. 142.

Z iniciativy řádových sester dochází v tomto roce k oživení divadelnictví. K prvním ochotnicím (Alena Barešová, Lenka Štěchová, Markéta Burketová) se přidávají další mladí, David Tomek, Radek Gelety, Katka a Kristýna Jelenovi, kteří poprvé veřejně vystupují „Na sále“ s hrou „Jak jsme na vánoce dostali maminku“.

Do Evropy „vstupují“ i Přepychy, když otec a syn Macháčkoví reprezentují naši vlast na „Tělovýchovné show“ v Amsterdamu. K formální změně dochází i u hasičů, kteří se na výroční schůzi vrací po dlou-

Otec a syn Macháčkoví reprezentují naši vlast na „Tělovýchovné show“ v Amsterdamu. Rok 1990.

hých letech k původnímu názvu Sbor dobrovolných hasičů. Obdobně se v závěru roku 1991 mění název TJ Sokol na SK Přepychy (Sportovní klub), s výlučnou orientací na kopanou. Na hřišti byla vybudována venkovní udírna a bufet předán do pronájmu, k zajišťování občerstvení.

Nákladem 512 tisíc je v budově obecního úřadu čp. 5 vybudována nová pošta a přesunuta z objektu u Rathouských čp. 31. Z pověření obce provedli Z. Bahník a J. Kubíček na okresním notářství soupis veškerých nemovitostí obce.

Rok 1992 – Na jednání Obecní rady 21. 5. rezignoval na funkci starosty Václav Vaněk a 21. srpna 1992 nastupuje do této funkce **Ing. Josef Petera**. V době nástupu určitě netušil, že jeho funkční období bude v celé historii obce nejdelší – celých 22 let.

Zásadním způsobem se v tomto roce promítají i v obci společenskopolitické změny, zejména přijetím „transformačního zákona“, do oblasti ekonomické a vlastnické. JZD ukončilo kolektivní hospodaření, transformovalo se na Země-

dělské družstvo Přepychy a jeho předsedou byl zvolen v květnu Ing. Zdeněk Pavlík. Pro zachování paměti uvedu všechny předcházející předsedy JZD. Rok 1957 -1959 – Jaroslav Bureš, čp. 43; 1960 – 1962 – Josef Duben, čp. 112; 1962 – 1972 – Vít Rohlena – čp. 23; 1972 – 1986 – Ing. Jan Hovad, čp. 40; 1986 – 1992 – Ing. Josef Špatenka z Houdkovic. Proces transformace je kronikářem popsán velmi podrobně a vydal by na samostatný článek. Uvedu proto jen základní změnu, kterou je, vedle drobnějších hospodářů na navrácených pozemcích, přechod jednotlivých hlavních středisek ZD do pronájmu (rostlinná výroba – Ing. Aleš Pícha; živočišná výroba – Zdena

Foto starosty Josefa Petera z maturitních dob

Hrudíková, Ing. Josef Vostřez, Jiří Hovad apod.). Jak tyto změny a nové technologie ovlivnily v následujících letech produktivitu práce v zemědělství si uvědomíme, když dnešní počet zaměstnanců v tomto oboru porovnáme s údajem z roku 1992, kdy JZD vykazovalo 296 zaměstnanců. Naplno se rozběhla i ostatní podnikatelská činnost. „Podnikatelský elán“ se v nových podmínkách promítá mimo jiné i v tom, že koncem roku 1992 je oficiálně v Přepychách registrováno 40 drobných podnikatelů.

V tomto roce je také privatizován Dříženský vodovod. Zde mi to ale nedá vyjádřit svůj názor. Myslím, že voda, jako strategická komodita, měla v celé republice zůstat v rukou státu a obcí. A vůbec při tom nejde jen o to, že tehdy stál 1 kubík vody 5 Kč a dnes je to 8x až 10x více. V důsledku restitucí skončila po více jak 300 letech historie hospody Na Sále a po 65 letech kina i divadelního sálu.

Zásadnější opravy se v roce 1993 dočkal kostel sv. Prokopa, kde nemalou práci, vedle firmy Hynek Opočno vykonalo v průběhu 5 měsíců 114 brigádníků z obce a okolí, o jejichž stravování se staraly řádové sestry. Kostel dostal nový vnější kabát, opraveny byly věžní i sluneční hodiny, okna, žlaby a parapety a také část šindelové střechy. Náklady přesáhly částku 620 tisíc Kč, na které se částečně podíleli i dobrovolní dárci a organizace v obci.

Obecní úřad a škola byly v tomto roce poprvé vybaveny počítačovou technikou a v nové České republice byly vydány nové bankovky a mince, které nahradily dřívější kolokované.

V komunálních volbách na podzim roku 1994 byla pouze dvě uskupení (KSČM a nezávislí a KDU-ČSL a nezávislí) a starostou byl opět zvolen Ing. Josef Petera.

Hasičská zbrojnice po celkové přestavbě (rok 1996).

Největší investicí tohoto volebního období bylo postavení nové hasičské zbrojnice, vyprojektované jako víceúčelové zařízení. Stavbu, podle architekta Ing. Novotného z HK, provedla firma Štěpánek Opočno a celkové náklady činily 3,7 milionu Kč, na které obec použila úvěr 1,6 mil. Kč. Slavnostní otevření, při kterém převzal symbolický klíč od objektu zástupce SDH Josef Jelen čp. 113, proběhlo 19. 10. 1996.

Zajímavostí (alespoň pro mě) byla kronikářská informace, že naše obec vyhrála v tom roce soudní spor s Lesy ČR o vlastnictví části lesních pozemků v Dříženském údolí. Firmou Telecom byla provedena kabelizace telefonní sítě po celém území Přepych.

Konec volebního období byl provázen velkou živelnou pohromou. V noci z 22. na 23. července 1998 došlo v oblasti severovýchodních Čech k extrémním bouřkovým přívalem srážkám (místy i přes 200mm/m²), a průtoky vodních toků v Orlických horách a v podhůří mnohonásobně překročily hodnoty „stoletých vod“. Následná povodeň se prohnala i Přepychami, kde způsobila škody vyčíslené později na částku 3 miliony 870 tisíc Kč. Likvidace následků si vyžádala vysoké nasazení a obětavost krizového štábu, samosprávy, SDH, dobrovolných organizací, občanů, příslušníků armády i dalších. Projevila se i solidarita občanů z celé republiky a obec obdržela finanční

Následky povodně 1998 (plot u Žaludových).

dary v celkové výši 405 tisíc korun. Mezi dárce patřila například obec Jevišovice na Znojemsku, město Hluk v okrese Uherské Hradiště nebo Lužany v okrese Plzeň. Největší částku (200 tisíc Kč) věnovala Česká spořitelna, a.s. Ani v prame-
nech našich kronik nebyla nikdy taková povodeň zaznamenána.

Na podzim 1998 po povodních proběhly opět komunální volby, z nichž již potřetí vzešel jako starosta Ing. Josef Petera. Ve spolupráci s vyššími správními orgány byla dokončena úprava komunikací a chodníků po povodních, bylo schváleno odkoupení domu čp. 21 a 22 a zahájena příprava na výstavbu rodinných bytů v těchto objektech, zaváděno vnější osvětlení kostela a další drobné akce. Historických výsledků dosáhli v těchto letech fotbalisté SK Přepychy, kteří postoupili do I. A třídy, kde si vedli velmi úspěšně. Rekordní byl i roční příjem SK 1.064 000 Kč.

Rok 2000 byl přivítán velkolepým ohňostrojem a v tomto roce proběhla i oslava 50 let Dřížeňského vodovodu nebo setkání absolventů školy, ročníků narození 1929-1937.

V novém tisíciletí (které si již pamatujeme všichni) jen stručně - následovala výstavba Domu zvláštního určení (2003), rekonstrukce domů čp. 21 a 22 na bytové jednotky (2004), úpravy rybníků Obecník, sv. Ján a Farský, výstavba a otevření Domovů Dědina (2007), přeměna areálu na faře v Senior Centrum (2012) apod.

Vrátíme-li se ke starostům, je výčet jednoduchý. V následujících volbách v letech 2002, 2006 a 2010 byl opakovaně zvolen starostou Ing. Josef Petera. Má historické prvenství v tom, že tuto funkci vykonával 51/2 volebních období, po dobu 22

Setkání absolventů školy, ročníků narozených 1929-1937

Rok 2000 - 2001 VÍTEZ A TŘÍDY I. MUŽSTVO

Zleva stojící: Pavel, Machač, Petera, Kvapil, Žid, Šichan, Beránek, Havel, Kollár, Štěpánek, Hartman, Macháček, Rohlena

Zleva sedící: Krejčí, Lukeš, Rejchrt, Petera, Rejzek, Jelen, Lebeda

Novinový výstřižek uchoval slávu přepyšského fotbalu.

let. Všichni dobře víme, jak náročná to byla doba – a to nejen pro starostování.

Rok 2014 V obecních volbách v roce 2014 je naplněno další historické prvenství. **Starostkou obce** se poprvé stává žena – **Zdeňka Seidelová**. To je ale již naše bezprostřední současnost. Protože jsme „Toulky minulostí“, ponechám další popis kronikářům příštím. Přesto si na závěr dovoluji vyslovit svou osobní důvěru k ženám, o jejichž kreativitě, pracovitosti a organizačních schopnostech jsem přesvědčen.

Vladimír Zdeněk kronikář

Předávání funkce starosty obce po volbách v roce 2014: odstupující Josef Petera a nově zvolená Zdeňka Seidelová